

Stad Diest

Stadhuis
Grote Markt 1
B-3290 Diest

013 31 21 21
info@diest.be
www.diest.be

20 december 2023

Persbericht

Diest stelt winnend ontwerp van fase 1 in de herbestemming van de citadel voor

DIEST – Uit vijf ontwerpteams stelden stad Diest en ERF een ontwerpteam aan voor de eerste fase van de herbestemming van de citadel. De start van de werken is voorzien begin 2025.

Om de eerste fase van de restauratie van de citadel uit te voeren, hebben de stad Diest en ERF (Erfgoedstichting Vlaams-Brabant) een ontwerpteam aangesteld. Dit team zal de omgevingsvergunning aanvragen en de uitvoering van de werken begeleiden.

Architecturale kwaliteit

Vijf ontwerpteams waren nog in de running. In de ontwerpwedstrijd werden de verschillende ingediende ontwerpen beoordeeld. Het ontwerpteam bestaande uit 'Team van Meer!' uit Hasselt, 'De Gouden Linaal Architecten' uit Genk en ingenieursbureau BEC uit Brussel, kwam als winnaar uit de bus.

Eind vorig jaar loofde de jury van het Fonds Stadsvernieuwing de duidelijke visie, het vernieuwende karakter van het project en de grote maatschappelijke meerwaarde. Door de keuze voor het ontwerp van het consortium Team van Meer! - De Gouden Linaal Architecten en BEC zetten de stad en ERF verder in op een kwaliteitsvolle restauratie en herbestemming van de beschermde citadel. Het ontwerpteam combineert een diepgaande expertise in de erfgoedzorg en landschapsarchitectuur (Team Van Meer!) met een ruime ervaring in het realiseren van gemengde publieke gebouwen (De Gouden Linaal) en geïntegreerde technische kennis (BEC).

“ERF en de stad willen door deze gezamenlijke aanpak de architecturale krijtlijnen vastleggen voor de restauratie van de gehele citadel in volgende fasen. Op deze manier wordt een kwaliteitsvolle restauratie van dit monument gegarandeerd, zelfs al is die gespreid over meerdere jaren en wordt die uitgevoerd door andere ontwerpers”, aldus Tom Dehaene, voorzitter ERFgoedstichting Vlaams-Brabant.

“Bij het aantreden van dit bestuur lag de uitdaging erin om een toekomst voor onze citadel uit te tekenen”, zegt burgemeester Christophe De Graef. “Ik durf toegeven best wel fier te zijn dat we deze stap nu al gezet hebben en zo vertrokken zijn voor vele jaren. Ik kan niet genoeg herhalen dat de toekomst van onze stad binnen de ruime regio daar ligt en we met dit consortium kwaliteit aangetrokken hebben, net om dat te kunnen verwezenlijken.”

Het winnende ontwerp

“Dit is een belangrijke stap voor de verdere ontwikkeling en restauratie van de citadel”, vult schepen van Ruimtelijke planning en omgeving Rick Brans aan. “In de eerste fase wordt een toeristisch onthaalpunt gerealiseerd, een gemoderniseerd museum dat de geschiedenis van de citadel vertelt en een belevingscafé. Ook de Hagelandse Academie voor Beeldende Kunst krijgt een nieuwe plek in de gerestaureerde courtines. De voorziene start van de werken is begin 2025 en de voorlopig oplevering in 2027.”

“Met dit ontwerp zetten we volop in op de architecturale kwaliteit en op een hoogstaande restauratie van de unieke erfgoedplaats”, zegt schepen van Stadsontwikkeling Bart Stals.

Het ontwerp van het consortium Team van Meer! - De Gouden Liniaal Architecten en BEC respecteert maximaal het historische erfgoedkarakter van de citadel. Het ontwerp vertrekt vanuit een duidelijke langetermijnvisie. Het biedt enerzijds een concreet antwoord op de uitdagingen van vandaag, terwijl voldoende ruimte wordt gelaten voor wijzigingen in de toekomst, zodat de site zich in de loop van de jaren kan blijven ontwikkelen.

Eén van de blikvangers van het winnende ontwerp is de publieke ontsluiting van het groendak op de courtines via een trap. Vanop het paradeplein kan via een bakstenen trap het imposante groendak betreden worden. Dit wordt ingericht als openbaar park, waar ruimte is voor biodiversiteit, wandelingen en praatplekken. De ontwerper ziet ook een boeiende synergie met de kunstacademie, waarbij het groendak kan worden gebruikt als beeldtuin en tijdelijke tentoonstellingsruimte. Ook worden panoramische uitkijkpunten over het paradeplein en de tenaillegracht voorzien. Het dak zal zo deel uitmaken van een publieke belevingsroute, die op een boeiende, laagdrempelige manier de werking van de citadel inzichtelijk zal maken. Daarnaast brengt deze route de verschillende bezoekers in contact met de nieuwe invullingen van de citadel.

De huidige toegangspoort zal opnieuw dienen als hoofdtoegang. De publieke doorsteek, gelegen achter de toegangspoort, zal rechtstreeks toegang verlenen tot het café en het toeristisch onthaal, dat op zijn beurt de toegang vormt tot het Pegasusmuseum.

De Hagelandse Academie voor Beeldende Kunst krijgt zijn eigen toegang in de tweede vleugel van het gebouw, die gerichte ingrepen zal ondergaan in functie van een optimale lichtinval, ruimtelijkheid en akoestiek. Er wordt een gevarieerd aanbod aan ateliers voorzien die op verschillende manieren gebruikt en gecombineerd kunnen worden. Een uitsparing in het paradeplein zal fungeren als een buitenatelier. Vanop het paradeplein vormt deze ‘kunstkuil’ een accent naar de toegangsdeur en een interessante inkijk in de activiteiten van de academie.

Het ontwerpteam besteedt veel aandacht aan toegankelijkheid en duurzaamheid. Vanuit het streven naar minimale impact van het gebouw op zijn natuurlijke omgeving wordt een circulaire strategie gehanteerd die gebaseerd is op het maximale hergebruik van materialen die reeds aanwezig zijn op de site. Zo zal het creëren van nieuwe, functionele openingen in de massieve wanden een grote hoeveelheid bakstenen opleveren, die op de site hergebruikt kunnen worden om nieuwe binnen- en buitenmuren op te trekken. De beschadigde onbruikbare stenen kunnen worden gerecupereerd als legbed of funderingslaag voor nieuwe verhardingen in de omgevingsaanleg. Nieuwe constructies en invullingen worden ontworpen met een minimum aan grondstoffen.

Infomarkt in het voorjaar

Begin 2024 wordt het winnende ontwerp uitgebreid voorgesteld aan de inwoners van Diest en andere geïnteresseerden. De stad en ERF organiseren dan een infomarkt op het paradeplein. De plannen worden er voorgesteld en het ontwerpteam zal vragen beantwoorden. Tijdens een korte rondleiding kan een kijkje in de courtines en bovenop het groendak genomen worden, om alvast een voorsmaakje van de nieuwe citadel te krijgen.

Gefaseerde restauratie en herbestemming

De restauratie van de citadel betekent een grote uitgave. Daarom wordt die gespreid over meerdere jaren. De architectuuropdracht bestaat dan ook uit twee delen. Het eerste deel omvat het ontwerp en de opvolging van de uitvoering van fase 1. In het tweede deel maakt het ontwerpteam een beeldkwaliteitsplan voor de volgende fasen van de courtines. Zo willen de stad en ERF de architecturale krijtlijnen vastleggen voor de restauratie van de overige courtines in volgende fasen. Op die manier wordt een kwaliteitsvolle restauratie gegarandeerd, zelfs al is die gespreid over meerdere jaren en wordt die uitgevoerd door andere ontwerpers.

